Pélé Yoets

Minhag - Mem

ידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה שאמרו (שמות רבה מז ה) אזלת בקרתא אזל בנימוסה שאין ראוי לשנות ממנהג המקום. וגדול כח המנהג עד שאמרו (מם' סופרים יד יח) מנהג מבטל הלכה. והן אמת שיש מנהגים רעים שראוי לבטלם, אבל צריך פלס ומאזני משפט, שאם יש בו סרך אסור ואין להם על מה שיסמכו, בודאי ראוי לבטל המנהג בחזק יד, ולא ישמע לקול מלחשים חסרי מדע, שרוצים להחזיק מנהג אבותיהם בידיהם, ובין טוב לרע אין מבחינים, ופוערים פיהם לבלי חק, דזומר, ראו יצאו חכמים חדשים מוציאים תורה חדשה, דברים אשר באזנינו לא שמענו ואבותינו לא ספרו לנו. וכי לא ראינו חכמים אם אמת היה הדבר למה לא אמרוהו חכם פלוני וחכם פלוני, ואי לזאת כבר אמרו רבותינו זכרונם לברכה (חולין ז א), שלכל. אחד מקום הניחו לו אבותיו להתגדר בו, ולכן תלמיד חכם שאמר דבר חדש, אין מזניחין אותו:

ולו חכמו ישכילו תועי רוח בינה, כי מה להם ולצרה להצטער על עקירת מנהג, החכם שעוקר המנהג הוא יחוש לעצמו, שבודאי החכם יודע כח המנהג יותר ממנו, ואם חס ושלום חטא הוא, הקולר תלוי בצואר החכם, והוא חטא רבים נשא, וכל העדה כלם מנקים מעוון. וכמו שמאמינים את החכם על כל דיני אסור והתר, כך ראוי שיאמינו אף לזאת, כי הוא ידע את אשר יעשה. ולא לכל אמרו"גדול כח המנהג", כי לפעמים מנהג הוא גהנם. אמנם אם אין בו סרך אסור או שיש להם על מה שיסמכו, ראוי לחוש למנהג:

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir…

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

וכבר כתב בספר החסידים (סימן קיד) שהמבטל קרובץ, שנהגו לומר, עובר על לא תסיג גבול שגבלו ראשונים. ואם הוא ירא שמים ורוצה לצאת ידי כל הדעות, או לנהג שום מנהג של חסידות על פי האר''י ז''ל, יתהלך בתם לבבו בקרב ביתו, ולא יתראה בפני רבים, אם לא שהוא מפרסם בחסידות וכל העם עונים אחריו מקדש, ולא יהא מוחה באחרים שאין עושים כן, אבל לא יהיה אחרי רבים לרעות ולעשות כמעשיהם, כי יש רעה חולה ברבים מעמי הארץ שעוברים על דבר תורה ומבטלים כמה מצוות, כגון נטילת ידים וסעודה שלישית ותענית צבור וכדומה, וכשמוחים בידם, אומרים כך נהגנו, ישתקע מנהג כזה, וכן כמה מנהגים רעים, ובטול תורה כנגד כלם, שנעשו כהתר, בזה לא שיך לילך אחר המנהג. ואם לא יוכל למחות באחרים, לפחות שומר נפשו ירחק מהם ולא יעשה כמעשיהם:

ואפלו במלי דעלמא אין ראוי לילך אחר המנהג, כגון בסדר הוצאות מרבות שנהגו, ואף מי שאין ידו משגת דוחק עצמו ומצטמק ורע לו מפני הכבוד או מפני דחק בני הבית, דעתן של נשים קלות, ולא זו היא דרך ישרה, אלא ידקדק בסדר הוצאה כפי ההכרחי וכפי כחו, ואל יחוש למנהג, רק יעשה את שלו אך אם ידברו עליו תועה ויקפידו עליו ויתנו לו תרעומות, הכל הבל ורעות רוח, אך בתנאי שלא יעשו מחלקת, ובפרט עם בני ביתו, רק בפה מתוק ולשון רכה ינהגם וינהלם על פי דרכו, כי גדול השלום:

Questions au Rav Dayan (tome 5)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir…

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions